

Verslag informateurs verkiezingen 2026 Gemeente Loon op Zand

Informatieverslag op basis van de gevoerde gesprekken, de input van de organisatie en de gezamenlijke analyse.

Doel	Een zorgvuldig en werkbaar beeld geven van de bestuurlijke uitgangspositie, de logische coalitievarianten en het vervolg van het proces.
Kernvraag	Welke samenwerking doet recht aan de verkiezingsuitslag, is bestuurlijk werkbaar en biedt voldoende basis voor de komende vier jaar?

1. Inleiding

In opdracht van de grootste partij GemeenteBelangen hebben de informateurs gesprekken gevoerd met alle fracties, aangevuld met een gesprek met de ambtelijke organisatie. Het doel van deze gesprekken was om zicht te krijgen op de duiding van de verkiezingsuitslag, de inhoudelijke prioriteiten van partijen, de onderlinge verhoudingen en de vraag welke samenwerking de beste basis kan bieden voor de komende bestuursperiode.

De gesprekken zijn gevoerd in een open en vertrouwelijke setting. Dit verslag is bedoeld als werkdocument voor de volgende stap in het proces. Het is nadrukkelijk geen woordelijke weergave van de gesprekken, maar een integrale duiding van wat in de gesprekken naar voren is gekomen. In de bijlage vindt u een beknopte weergave van de gespreksonderwerpen op hoofdlijnen.

Bij de beoordeling is niet alleen gekeken naar politieke wenselijkheid en rekenkundige meerderheden, maar ook naar bestuurlijke uitvoerbaarheid, de positie van de organisatie, de kwaliteit van de samenwerking en de ruimte om oud zeer achter te laten en opnieuw bruggen te bouwen.

2. Werkwijze

- gesprekken met GemeenteBelangen, PRO3, VVD, CDA en Toekomstig KLM aan de hand van een vooraf voorgelegde agenda;
- een gesprek met de directie en domeinmanagers van de ambtelijke organisatie;
- analyse van inhoudelijke overeenkomsten, verschillen, rode lijnen en coalitievoorkeuren;
- weging van bestuurlijke en relationele randvoorwaarden, waaronder communicatie, veiligheid, vertrouwen en benaderbaarheid;
- meewegen van de financiële positie van de gemeente en de ontwikkelfase van de organisatie.

3. Stand van zaken gemeente

Loon op Zand staat voor een aantal grote opgaven die de komende bestuursperiode om keuzes vragen. Het gaat daarbij niet alleen om inhoudelijke ambities, maar ook om de vraag wat de gemeente in tempo, capaciteit en financiën daadwerkelijk kan dragen.

- het sociaal domein, en in het bijzonder de jeugdzorg, blijft financieel en inhoudelijk een zwaar dossier;
- de druk op woningbouw en ruimtelijke ontwikkeling blijft groot;
- er liggen forse investeringen op het gebied van onderwijshuisvesting en voorzieningen;
- de financiële positie is niet acuut ongezond, maar wel kwetsbaar, zeker op langere termijn;
- de gemeente is in toenemende mate afhankelijk van regionale samenwerking.

De ambtelijke organisatie bevindt zich daarnaast in een fase van ontwikkeling. Er is bewust ingezet op meer vaste formatie en minder inhuur. Dat is positief, maar betekent ook dat de organisatie nog in opbouw is en behoefte heeft aan prioritering, stabiliteit en duidelijke bestuurlijke keuzes.

Daarmee is de vraag voor de formatie niet alleen welke coalitie politiek mogelijk is, maar ook welke samenwerking voldoende bestuurlijke rust en richting kan bieden om de organisatie verder te laten groeien.

4. Analyse van de verkiezingsuitslag

De verkiezingsuitslag laat een overzichtelijk, maar niet eenduidig politiek landschap zien. GemeenteBelangen is met duidelijke afstand de grootste partij geworden. VVD en PRO3 hebben beide gewonnen en zien dat als bevestiging van hun rol in de afgelopen periode. Het CDA heeft een zetel verloren, maar blijft inhoudelijk en bestuurlijk relevant. Toekomstig KLM is klein in zetelaantal, maar profileert zich duidelijk op inhoud en bestuursstijl.

De zetelverdeling luidt als volgt:

Partij	Zetels	Duiding
GemeenteBelangen	8	duidelijke winnaar, 1 zetel erbij en logische spil in de coalitievorming
VVD	4	1 zetel erbij en bevestiging van de ingezette koers
PRO3	4	1 zetel erbij en bevestiging van de ingezette koers
CDA	2	1 zetel minder, maar bestuurlijk relevant en verbindend

De uitslag kan in twee richtingen worden gelezen. Enerzijds is er een duidelijk signaal van continuïteit: partijen uit de vorige coalitie zijn niet afgestraft en twee daarvan zijn gegroeid. Anderzijds is er ook ruimte voor nieuwe accenten: de grootste partij staat buiten het college en claimt op basis van de uitslag terecht een leidende rol. Daarmee ligt niet één route vanzelfsprekend vast.

Verder is in meerdere gesprekken gewezen op het bredere signaal van onvrede en afstand tussen bestuur en inwoners. Dat signaal is niet één-op-één toe te schrijven aan één partij of één onderwerp, maar onderstreept wel het belang van benaderbaarheid, heldere communicatie en zichtbaar bestuur.

5. Beeld vanuit de organisatie

Het gesprek met de ambtelijke organisatie geeft een belangrijk aanvullend perspectief. De organisatie werkt aan een omslag: meer vaste medewerkers, minder inhuur, veel jonge mensen, meer aandacht voor cultuur en samenwerking. Die omslag is positief, maar nog niet afgerond.

- de organisatie vraagt om bestuurlijke rust, voorspelbaarheid en prioritering;
- niet alles kan tegelijk; een coalitieakkoord moet realistisch zijn;
- de ingezette lijn in het sociaal domein vraagt continuïteit en volhouden;
- de communicatie met raad en samenleving verdient blijvende aandacht;
- de relatie tussen raad, college en organisatie vraagt om verbinding en duidelijkheid.

Bij deze fase van de organisatie past een bestuur dat stuurt op hoofdlijnen, duidelijke keuzes maakt, intern en extern goed communiceert en de organisatie niet overvraagt.

Benaderbaarheid en een open manier van werken zijn daarbij belangrijk, zowel voor de raad als voor inwoners en medewerkers.

6. Analyse van de gesprekken

6.1 Inhoudelijke overeenkomsten

Ondanks duidelijke verschillen in politieke kleur en toon, is op een aantal hoofdthema's sprake van brede overlap.

- wonen en woningbouw worden door vrijwel alle partijen als prioriteit gezien;
- financiën en het sociaal domein worden door alle partijen als zwaar dossier benoemd;
- leefbaarheid, sterke kernen en voorzieningen keren in meerdere gesprekken terug;
- participatie en het beter meenemen van inwoners worden breed belangrijk gevonden;
- alle partijen hechten aan samenwerking en een werkbare relatie tussen raad en college.

6.2 Belangrijkste verschillen

De verschillen tussen partijen zitten minder in de hoofdthema's zelf dan in de manier waarop partijen deze willen aanpakken.

- **continuïteit tegenover correctie:** waar PRO3 en VVD in belangrijke mate willen voortbouwen op de ingezette lijn, willen GemeenteBelangen en Toekomstig KLM op onderdelen nadrukkelijker bijsturen. Het CDA positioneert zich hier meer tussenin en zoekt naar een balans tussen continuïteit en aanpassing;
- **bestuurlijke toekomst:** Toekomstig KLM wil dit onderwerp nadrukkelijk op de agenda houden en ziet de uitkomsten van het rapport-Berenschot niet als eindpunt. GemeenteBelangen, VVD, PRO3 en CDA gaan er in hun benadering van uit dat zelfstandigheid het uitgangspunt blijft, met aandacht voor monitoring en periodieke toetsing;
- **financiële keuzes:** partijen delen de zorg over de financiële houdbaarheid, maar verschillen in de manier waarop daarop moet worden gestuurd. VVD legt nadruk op terughoudendheid met lastenverhoging, GemeenteBelangen is kritisch op eerdere lastenverzwaring en bezuinigingskeuzes, Toekomstig KLM vraagt om scherpere kaderstelling en structurele financiële discipline, terwijl PRO3 en CDA meer nadruk leggen op beheersbaarheid, prioritering en het in stand houden van noodzakelijke voorzieningen;
- **bestuursstijl:** PRO3 en VVD leggen de nadruk op collegiaal bestuur, samenwerking en werkbaarheid. Het CDA kiest duidelijk voor verbinding, onderlinge afstemming en ruimte voor gezamenlijke besluitvorming. GemeenteBelangen legt de nadruk op een andere benadering van bestuur en organisatie, met meer aandacht voor praktische oplossingen en bijsturing waar dat nodig wordt gevonden. Toekomstig KLM is daarin het meest uitgesproken en legt sterker de nadruk op scherpere sturing op proces, inhoud en kaderstelling. Uit de gesprekken ontstaat een vrij helder relationeel beeld. Grofweg zijn twee lijnen zichtbaar. Aan de ene kant staan VVD en PRO3, die positief terugkijken op hun samenwerking en inhoudelijk en bestuurlijk dicht bij elkaar zitten. Aan de andere kant vinden GemeenteBelangen, CDA en Toekomstig KLM elkaar op meerdere punten, zij het met onderlinge nuance.

6.3 Relationeel beeld

Relationeel beeld

Uit de gesprekken ontstaat een herkenbaar relationeel beeld, zonder dat dit volledig samenvalt met één vaste blokvorming. VVD en PRO3 kijken positief terug op hun samenwerking en liggen inhoudelijk en bestuurlijk op meerdere punten dicht bij elkaar. Tegelijk heeft GemeenteBelangen zich nadrukkelijk gedistantieerd van samenwerking met de VVD en ligt de voorkeursrichting van GemeenteBelangen duidelijker bij CDA en Toekomstig KLM, met daarnaast ruimte voor een variant met CDA en PRO3. Het CDA heeft daarbij aangegeven in de afgelopen coalitie niet op alle punten voldoende ruimte voor eigen inbreng te hebben ervaren en oriënteert zich daarom nadrukkelijk op een samenwerking waarin meer ruimte bestaat voor afstemming en gezamenlijke besluitvorming.

Het CDA neemt daarin een meer verbindende positie in en lijkt het meest in staat om bruggen te slaan tussen verschillende samenwerkingsrichtingen. PRO3 houdt op zijn beurt nadrukkelijk ruimte voor een bredere samenwerkingsvorm, onder meer via een akkoord op hoofdlijnen.

6.4 Bestuurlijke en relationele randvoorwaarden

In vrijwel alle gesprekken komt naar voren dat de manier van samenwerken minstens zo belangrijk wordt gevonden als de inhoud. Meerdere partijen noemen respect, vertrouwen en veiligheid als basisvoorwaarden. Ook het belang van verbinding, bruggen bouwen en het achter zich laten van oud zeer is meerdere keren benoemd.

Daarbij speelt communicatie een grote rol. Zowel intern als extern is er behoefte aan heldere, tijdige en toegankelijke communicatie. Benaderbaarheid van bestuurders wordt belangrijk gevonden, net als het serieus nemen van signalen uit de samenleving en uit de organisatie.

De kwaliteit van de samenwerking is daarmee geen zachte randvoorwaarde, maar een bestuurlijke voorwaarde. Zeker met het oog op de komende vier jaar is het van belang dat een nieuwe coalitie niet alleen op papier werkt, maar ook in houding, stijl en communicatie voldoende basis biedt.

7. Matrixbeeld in één oogopslag

Om de gesprekken vergelijkbaar te maken, is gekeken naar inhoudelijke accenten, onderlinge verhoudingen en bestuurlijke risico's.

Onderwerp	GB	PRO3	VVD	KLM	CDA
Bestuurlijke houding	kritisch/verbindend	pragmatisch	collegiaal	corrigerend	verbindend
Bestuurlijke toekomst	zelfstandig, samenwerking sverbanden	indicatoren leidend	zelfstandig	agendapunt	zelfstandig
Financiën	sterk accent	sterk accent	sterk accent	sterk accent	sterk accent
Organisatie	kritisch op resultaten	realistisch	balans	kritisch op sturing	realistisch
Participatie/communicatie extern	inwoners meenemen projecten	tegengeluiden meenemen in besluit	inwoners passend betrekken bij projecten	breed input burgers ophalen	inwoners uitgangspunt, persberichten etc. raad

Onderwerp	GB	PRO3	VVD	KLM	CDA
Veiligheid	asielopvang en locatiekeuze	asiel / nieuwkomers gevoelig	indirect via sociale samenhang	volwaardig beleidsdossier	asielopvang politiek gevoelig
Wonen/bouwen	zeer sterk accent	sterk accent	sterk accent	zeer sterk accent	aanwezig

8. Coalitievarianten

Uit de gesprekken komen vier serieuze varianten naar voren, plus de mogelijkheid om met een hybride akkoord op onderdelen breder samen te werken. We noemen alle genoemde varianten:

8.1 Variant A: GemeenteBelangen - CDA - Toekomstig KLM (11 zetels)

Deze variant sluit het meest aan bij de uitgesproken voorkeuren van de betrokken partijen en heeft daarmee een duidelijke politieke logica. Inhoudelijk zijn er raakvlakken op financiën, participatie, bestuurlijke stijl en de wens om andere accenten te leggen.

Aandachtspunt is dat deze combinatie een relatief smalle meerderheid heeft. Daarnaast brengt deze variant veel correctieve energie samen in een fase waarin de organisatie juist behoefte heeft aan rust, prioritering en sturing op hoofdlijnen. Deze variant vraagt daarom veel van de onderlinge samenwerking, de toon van het bestuur en de zorgvuldigheid van de communicatie.

Heldere interne en externe communicatie, een veilige manier van samenwerken en vertrouwen tussen bestuur en organisatie zijn hier belangrijke voorwaarden.

8.2 Variant B: GemeenteBelangen - VVD - PRO3 (16 zetels)

Deze variant biedt een ruime meerderheid en sluit inhoudelijk en bestuurlijk goed aan bij continuïteit, uitvoeringskracht en stabiliteit. Vanuit het perspectief van de organisatie is dit een combinatie die relatief goed past bij de behoefte aan bestuurlijke rust, prioritering en het voortzetten van ingezette lijnen.

Deze variant loopt echter vast op een expliciete blokkade. GemeenteBelangen heeft in het gesprek aangegeven niet met de VVD in coalitie te willen samenwerken. Er is verwezen naar verschillen in bestuursstijl en ervaringen in de samenwerking in de afgelopen periode. Zolang die positie niet verandert, is deze route politiek niet haalbaar.

8.3 Variant C: GemeenteBelangen – CDA (10 zetels)

De variant GemeenteBelangen – CDA is door GemeenteBelangen en het CDA als mogelijke richting genoemd, mede vanwege de goede samenwerking in het verleden en de goede onderlinge contacten. Tegelijk beschikt deze combinatie slechts over een beperkte meerderheid in de raad. Dat maakt de bestuurlijke basis relatief smal en kwetsbaar, zeker gelet op de opgaven waar de gemeente voor staat. Het past daarbij dat ook het CDA daarnaast heeft aangegeven de voorkeur te geven aan een coalitie met een derde partij.

8.4 Variant D: GemeenteBelangen – CDA – PRO3 (14 zetels)

Deze variant is rekenkundig ruim en bestuurlijk goed voorstelbaar. Hoewel deze combinatie niet door alle betrokken partijen als eerste voorkeursvariant is genoemd, is zij ook niet uitgesloten en wordt zij door GemeenteBelangen zelf genoemd als mogelijke optie

Inhoudelijk zijn er voldoende raakvlakken op wonen, financiën, sociaal domein, leefbaarheid en de wens om bestuurlijk werkbaar samen te werken. Tegelijk brengt deze combinatie partijen samen met verschillende accenten in bestuursstijl. Dat vraagt om duidelijke afspraken, onderling vertrouwen en een bereidheid om elkaar ruimte te geven.

Vanuit het perspectief van de organisatie biedt deze variant meer bestuurlijke rust en voorspelbaarheid dan een variant met een sterk corrigerende inslag. Ook op het punt van communicatie en benaderbaarheid lijkt deze combinatie voldoende aanknopingspunten te bieden. Daarmee is dit een serieuze en evenwichtige mogelijkheid.

8.5 Variant E: VVD - CDA - PRO3 (10 zetels)

Deze variant is numeriek mogelijk, maar kent een minimale meerderheid en is bestuurlijk kwetsbaar, zeker gelet op de opgaven waar de gemeente voor staat.

Daarnaast is deze variant politiek moeilijk verdedigbaar, omdat zij geen recht doet aan de verkiezingsuitslag. GemeenteBelangen is met duidelijke afstand de grootste partij geworden. Een coalitie zonder deelname van de grootste partij miskent het signaal van de kiezer en is om die reden politiek onvoldoende uitlegbaar. Daar komt bij dat ook het CDA in het gesprek heeft aangegeven de voorkeur te geven aan een samenwerking waarin GemeenteBelangen als grootste partij deelneemt

8.6 Variant F: Hybride akkoord op thema's

In meerdere gesprekken is ruimte zichtbaar voor een vorm van samenwerking die verder gaat dan een klassiek dichtgetimmerd coalitieakkoord. Daarbij kan gedacht worden aan een coalitie op hoofdlijnen, met op een aantal thema's nadrukkelijk bredere betrokkenheid van de raad.

- wonen en ruimtelijke ontwikkeling;
- financiën en investeringsprioritering;
- sociaal domein;
- bestuurlijke toekomst en zelfstandigheid;
- participatie, communicatie en benaderbaarheid van het bestuur;

- veiligheid en leefbaarheid in de kernen.

Een dergelijke werkwijze kan helpen om meer draagvlak te organiseren en bruggen te bouwen tussen coalitie en oppositie. Voorwaarde is wel dat verantwoordelijkheden helder blijven en dat de samenwerking niet diffuus wordt. Ook hier zijn vertrouwen, veiligheid en goede communicatie onmisbaar.

9. Overwegingen

Bij de afweging tussen de verschillende varianten zijn vijf punten van belang.

1. Recht doen aan de verkiezingsuitslag. Deelname van de grootste partij ligt voor de hand en moet zwaar wegen.
2. Bestuurlijke stabiliteit. Varianten met een zeer smalle meerderheid zijn kwetsbaar.
3. Uitvoerbaarheid. De organisatie heeft behoefte aan bestuurlijke rust, duidelijke keuzes en sturing op hoofdlijnen.
4. Bestuurscultuur. De komende periode vraagt om verbinding, benaderbaarheid, respectvolle omgang en het vermogen om oud zeer achter te laten.
5. Communicatie. Heldere communicatie intern en extern is een voorwaarde voor vertrouwen, draagvlak en een werkbare relatie tussen raad, college, organisatie en inwoners.

10. Advies

Op basis van de gesprekken, de positie van de organisatie en de weging van de varianten, zijn er twee routes die het meest serieus in beeld komen.

De eerste route is de variant GemeenteBelangen - CDA - Toekomstig KLM. Deze variant sluit het meest direct aan bij de uitgesproken politieke voorkeuren van de betrokken partijen en heeft daarmee een duidelijke politieke logica.

De tweede route is de variant GemeenteBelangen - CDA - PRO3. Deze combinatie is bestuurlijk evenwichtiger, biedt meer bestuurlijke rust richting de organisatie en heeft een ruimere meerderheid. Hoewel deze variant minder nadrukkelijk als eerste voorkeur is benoemd, is zij wel degelijk serieus en werkbaar.

Een brede variant van GB met VVD en PRO3 zou bestuurlijk ook goed voorstelbaar zijn, maar is op dit moment niet haalbaar zolang de blokkade van GemeenteBelangen richting de VVD blijft staan.

Gelet op het geheel ligt het voor de hand om in het vervolgproces in elk geval de varianten GB - CDA - Toekomstig KLM en GB - CDA - PRO3 verder te verkennen. Ook een hybridevariant zou een optie kunnen zijn. Daarbij verdient het aanbeveling om vanaf het begin expliciet aandacht te besteden aan bestuursstijl, interne veiligheid, vertrouwen, communicatie, benaderbaarheid en de werkbaarheid richting de organisatie.

11. Vervolgproces voor de formateur

- verken in een volgende ronde gericht de varianten GB - CDA - Toekomstig KLM en GB - CDA - PRO3;
- bespreek daarbij niet alleen de inhoud, maar ook de manier van samenwerken;
- maak vroeg duidelijk hoe wordt omgegaan met communicatie, benaderbaarheid en participatie;
- betrek de positie van de organisatie expliciet bij de verdere afweging;
- onderzoek of op een aantal thema's een hybride werkwijze wenselijk en haalbaar is.

Een volgende fase van het proces vraagt daarmee niet alleen om politieke keuzes, maar ook om een goed gesprek over houding, stijl en samenwerking. Juist daarin ligt de sleutel voor een stabiele basis voor de komende vier jaar met een doorkijk naar de periode erna.

Afsluiting

Met de gevoerde gesprekken, de ontvangen reacties en de aanvullende input vanuit de ambtelijke organisatie hebben de informateurs zich een zo volledig mogelijk beeld gevormd van de inhoudelijke prioriteiten, de onderlinge verhoudingen en de mogelijke richtingen voor coalitievorming.

Uit deze fase komt naar voren dat er op hoofdlijnen voldoende inhoudelijke raakvlakken bestaan tussen partijen, maar dat de verschillen vooral liggen in de wijze waarop invulling wordt gegeven aan beleid, bestuursstijl en samenwerking. Juist op die punten zal in het vervolgproces nadrukkelijk aandacht nodig zijn.

De gemeente staat voor een aantal stevige opgaven, die vragen om duidelijke keuzes, bestuurlijke stabiliteit en een goede samenwerking tussen raad, college en organisatie. Daarbij zijn onderlinge verhoudingen, communicatie en een veilige werkomgeving belangrijke randvoorwaarden voor een succesvolle bestuursperiode.

De informateurs constateren dat er meerdere varianten denkbaar zijn, maar dat het aan de opdrachtgever GemeenteBelangen en de raad is om richting te geven aan het vervolg van het proces. Met dit verslag en de bijlagen beogen de informateurs daarvoor een zorgvuldige en evenwichtige basis te bieden.

Met het aanbieden van dit rapport ronden de informateurs hun opdracht af en treden zij terug.

1 april 2026

Ad van Laarhoven

Loes Heijs-Schouten

Uitgangspunt

De informateurs hebben met de fractievoorzitters en een afvaardiging van alle partijen een informatief gesprek gevoerd ter voorbereiding op de rapportage en het advies. Aan de hand van een agenda konden partijen deze gesprekken voorbereiden en informatie aandragen die van belang is voor de totstandkoming van het advies.

De conceptverslagen van deze gesprekken zijn op 27 maart aan de betrokken partijen toegezonden. De ontvangen reacties op hoofdlijnen zijn, voor zover relevant, in de verslaglegging verwerkt. De oorspronkelijke gespreksverslagen zijn vertrouwelijk en worden niet afzonderlijk ter inzage gelegd.

Om wel inzicht te geven in de inhoudelijke basis onder de rapportage van de informateurs, is in deze bijlage per partij een samenvattende weergave op hoofdlijnen opgenomen. Deze weergave bevat geen letterlijke gespreksverslagen, maar een zakelijke en geordende duiding van de belangrijkste inhoudelijke reacties per partij. Ook de opbrengst van het gesprek met de ambtelijke organisatie is op hoofdlijnen in de rapportage verwerkt.

Deze bijlage is bedoeld als toelichting op de rapportage en treedt niet in de plaats van de vertrouwelijke gespreksverslagen.

GemeenteBelangen

GemeenteBelangen duidt de verkiezingsuitslag als een duidelijke bevestiging van haar positie in de gemeente en ziet zichzelf als logische leidende partij in de coalitievorming. De partij geeft aan dat de uitslag een signaal is van inwoners om andere accenten te leggen, met name op het gebied van financiën, dienstverlening en de rol van de gemeente.

Als belangrijkste inhoudelijke prioriteiten noemt GemeenteBelangen woningbouw, financiën, ondernemersklimaat en dienstverlening richting inwoners. Daarbij worden ook concrete punten genoemd, zoals het versnellen van vergunningprocedures, het mogelijk maken van woningsplitsing en mantelwoningen, het terughoudend omgaan met lastenverzwaring voor inwoners, het verbeteren van de bereikbaarheid en betrouwbaarheid van de gemeente richting ondernemers en het verder terugdringen van externe inhuur binnen de organisatie.

Op het gebied van woningbouw legt de partij de nadruk op versnelling en het wegnemen van belemmeringen. Daarbij wordt ingezet op praktische oplossingen en maatwerk, zodat initiatieven sneller tot uitvoering kunnen komen.

Ten aanzien van financiën spreekt GemeenteBelangen zich kritisch uit over eerdere keuzes, waaronder lastenverzwaringen en bezuinigingen. De partij benadrukt dat de financiële huishouding structureel op orde moet zijn, met oog voor betaalbaarheid voor inwoners.

Op het gebied van asiel en opvang geeft de partij aan dat de gemeente moet voldoen aan wettelijke verplichtingen, maar niet verder moet gaan dan noodzakelijk. Daarbij wordt het belang van draagvlak in de samenleving benadrukt.

Ten aanzien van de organisatie en dienstverlening wordt benoemd dat processen soms traag verlopen en dat de dienstverlening richting inwoners en ondernemers verbeterd kan worden. De partij spreekt de wens uit om te werken met meer vaste medewerkers en minder afhankelijk te zijn van externe inhuur.

De partij gaat er op basis van het rapport-Berenschot vanuit dat zelfstandigheid van de gemeente het uitgangspunt blijft, met aandacht voor monitoring en periodieke toetsing.

Als knelpunten benoemt GemeenteBelangen onder andere:

- de financiële positie en gemaakte keuzes in de afgelopen periode;
- het functioneren en de capaciteit van de ambtelijke organisatie;
- de snelheid van procedures;
- en het draagvlak rond bepaalde maatschappelijke onderwerpen.

In bestuurlijk opzicht zet GemeenteBelangen in op verbinding, duidelijke communicatie en het herstellen van onderlinge verhoudingen, gecombineerd met de wens om bestaande werkwijzen waar nodig bij te sturen.

Voor de formatie betekent dit dat GemeenteBelangen inzet op versnelling, praktische oplossingen en een andere benadering van bestuur en organisatie.

PRO3

PRO3 duidt de verkiezingsuitslag als een bevestiging van de ingezette koers in de afgelopen bestuursperiode. De partij wijst op de zetelwinst als steun voor een manier van besturen waarin samenwerking, stabiliteit en voortgang centraal hebben gestaan.

Als belangrijkste inhoudelijke prioriteiten noemt PRO3 wonen, sociaal domein, duurzaamheid, leefbaarheid en participatie. Daarbij worden concrete punten genoemd, zoals het realiseren van betaalbare woningen, het voortzetten van lopende woningbouwprojecten, het versterken van preventie in de zorg, het uitvoeren van duurzaamheidsmaatregelen en het verbeteren van participatieprocessen.

Op het gebied van wonen ligt de nadruk op continuïteit en samenwerking met partners, met aandacht voor zowel tempo als kwaliteit.

In het sociaal domein wordt voortzetting van de ingezette lijn belangrijk gevonden, met nadruk op samenwerking, menselijke maat en het toegankelijk houden van zorg. Daarbij geeft PRO3 aan dat een te eenzijdige focus op financiën als risico wordt gezien. Ten aanzien van

duurzaamheid en leefbaarheid wordt ingezet op het doorzetten van bestaande trajecten en het versterken van voorzieningen in de kernen.

Op het gebied van participatie en communicatie geeft PRO3 aan dat inwoners eerder en beter betrokken moeten worden bij besluitvorming.

De partij gaat er op basis van het rapport-Berenschot vanuit dat zelfstandigheid van de gemeente het uitgangspunt blijft, met aandacht voor monitoring.

Als knelpunten benoemt PRO3 onder andere:

- de druk op het sociaal domein;
- de uitvoeringskracht van de organisatie, in relatie tot de opgaven van een kleine gemeente;
- de complexiteit van projecten;
- en de kwaliteit van het debat binnen de raad.

In bestuurlijk opzicht zet PRO3 in op collegiaal bestuur, samenwerking en stabiliteit, met duidelijke rolverdeling en ruimte voor debat.

Daarbij wordt, net als door andere partijen, aandacht gevraagd voor de onderlinge omgang binnen de raad en het belang van een veilige en respectvolle werkomgeving, als voorwaarde voor goede samenwerking.

VVD

De VVD duidt de verkiezingsuitslag als een bevestiging van de ingezette koers in de afgelopen bestuursperiode en wijst op de zetelwinst als steun voor bestuurlijke stabiliteit en resultaatgericht werken.

Als belangrijkste inhoudelijke prioriteiten noemt de VVD wonen, onderwijshuisvesting, de transformatie naar sterke lokale teams o.a. voor beheersbare jeugdhulp, economie en ondernemerschap (leefbaarheid in de dorpscentra), financiën, veiligheid en bereikbaarheid (Eikendijk). Daarbij worden concrete punten genoemd, zoals het versnellen van woningbouw, het nieuwbouwen/reoveren van schoolgebouwen, het beheersbaar houden van lasten en het verder opzetten van de sterke lokale teams en sterke gemeenschap.

Op het gebied van wonen ligt de nadruk op tempo en uitvoering, met versnelling van nieuwe projecten.

Op het gebied van wonen ligt de nadruk op tempo en uitvoering, met versnelling van projecten en efficiëntere procedures.

Ten aanzien van economie en ondernemerschap wordt ingezet op goede dienstverlening, ruimte voor ontwikkeling en het verminderen van regeldruk.

Op financieel gebied pleit de VVD voor een solide begroting en terughoudendheid met lastenverzwaring, waarbij het maken van keuzes, prioriteren en faseren als noodzakelijk wordt gezien.

De partij gaat er op basis van het rapport-Berenschot vanuit dat zelfstandigheid van de gemeente het uitgangspunt blijft.

Als knelpunten benoemt de VVD onder andere:

- de financiële druk in relatie tot de ambities van de gemeente;
- de noodzaak om duidelijke prioriteiten te stellen;
- het betaalbaar houden voor inwoners;
- de druk op het sociaal domein, met name de jeugdhulp;
- en als politiek gevoelige onderwerpen: de bestuurlijke toekomst en de huisvesting van asielzoekers en nieuwkomers.

In bestuurlijk opzicht zet de VVD in op een pragmatische en collegiale bestuursstijl, met nadruk op samenwerking, voorspelbaarheid en resultaatgericht werken.

Daarbij wordt, net als door andere partijen, aandacht gevraagd voor een veilige en respectvolle werkomgeving binnen de raad.

CDA

Het CDA duidt de verkiezingsuitslag als aanleiding voor reflectie, maar ziet voor zichzelf een blijvende rol als stabiele en verbindende factor in de coalitievorming.

Als belangrijkste inhoudelijke prioriteiten noemt het CDA wonen, sociaal domein, leefbaarheid, verenigingsleven en zorg voor kwetsbare groepen. Daarbij worden concrete punten genoemd, zoals betaalbare woningen, het versterken van voorzieningen in de kernen, ondersteuning van verenigingen en aandacht voor zorg.

Op het gebied van wonen wordt ingezet op balans tussen tempo en kwaliteit, met oog voor de identiteit van de kernen.

In het sociaal domein ligt de nadruk op goede zorg, met aandacht voor financiële beheersbaarheid.

Ten aanzien van leefbaarheid wordt het belang van sterke dorpskernen en sociale samenhang benadrukt.

Op het gebied van participatie en communicatie geeft het CDA aan dat inwoners beter betrokken moeten worden bij besluitvorming.

De partij gaat er op basis van het rapport-Berenschot vanuit dat zelfstandigheid van de gemeente het uitgangspunt blijft, met aandacht voor monitoring.

Als politiek gevoelige onderwerpen benoemt het CDA onder andere: de kostenontwikkeling in de jeugdzorg, de haalbaarheid en exploitatie van het dorps huis in Loon op Zand, de voortgang en uitvoerbaarheid van energie- en duurzaamheidsbeleid en de bestuurlijke toekomst van de gemeente.

- de kostenontwikkeling in het sociaal domein en de jeugdzorg;
- de financiële haalbaarheid en exploitatie van het dorps huis in Loon op Zand;
- de voortgang van energie- en duurzaamheidsbeleid;
- de bestuurlijke toekomst van de gemeente en de financiële gevolgen van investeringen op langere termijn.

Het CDA spreekt geen voorkeur uit voor voortzetting van de huidige coalitie. De partij geeft aan dat de bestuurlijke aansturing in de afgelopen periode op onderdelen als te strak is ervaren, waardoor er naar eigen zeggen te weinig ruimte was voor eigen inbreng. Daarbij wordt onder meer verwezen naar het dossier rond het dorps hart in Loon op Zand, waar het CDA heeft ingezet op een raadsbreed gedragen standpunt.

In bestuurlijk opzicht zet het CDA in op samenwerking, stabiliteit en collegialiteit, met nadruk op vertrouwen en het overbruggen van verschillen.

Daarbij wordt, net als door andere partijen, aandacht gevraagd voor een veilige en respectvolle werkomgeving binnen de raad.

Voor de formatie betekent dit dat het CDA inzet op een stabiele samenwerking, met nadruk op leefbaarheid, zorg en verbinding.

Toekomstig KLM

Toekomstig KLM duidt de verkiezingsuitslag als een bevestiging van een eigen inhoudelijke positie, ondanks het uitblijven van zetelwinst. De partij geeft aan dat met name thema's als financiën, bestuurlijke toekomst en de kwaliteit van besluitvorming zwaarder zouden moeten wegen in het politieke debat.

De partij benoemt als belangrijkste inhoudelijke prioriteiten financiën, woningbouw, zorg, veiligheid en participatie. Daarbij worden ook concrete punten genoemd.

Op financieel gebied vraagt Toekomstig KLM nadrukkelijk aandacht voor structurele houdbaarheid en tijdige kaderstelling. Zo wordt gewezen op het ravijnjaar en de noodzaak om

eerder in het proces keuzes te maken, in plaats van achteraf bij te sturen. Ook wordt benoemd dat besluitvorming volgens de partij regelmatig plaatsvindt zonder voldoende financiële onderbouwing vooraf.

Ten aanzien van woningbouw pleit de partij voor een actievere rol van de gemeente, onder andere door inzet van actiever grondbeleid en minder afhankelijkheid van initiatieven van derden.

In het sociaal domein wordt de zorg als een structureel financieel risico gezien.

De bestuurlijke toekomst van de gemeente wordt expliciet als onderwerp genoemd dat niet vooruitgeschoven moet worden. De partij geeft aan dat de duiding van het rapport-Berenschot volgens haar nog onvoldoende overtuigend is.

Op het gebied van participatie geeft de partij aan dat inwoners vaak te laat worden betrokken.

Als knelpunten worden genoemd: gebrek aan kaderstelling vooraf, beperkte inhoudelijke discussie, onvoldoende onderbouwing en participatie die te laat plaatsvindt.